

De creatieven en de procedurelen

Waarom komt samenwerking maar zelden goed van de grond? Waarom ste-

ken je collega's je zo gemakkelijk een mes in je rug? Waarom is niemand écht geïnteresseerd in wat je doet? Vorige maand presenteerden we hier de theorie dat iedereen gedreven wordt door eigenbelang en alleen maar samenwerkt als dat voordeel oplevert. Mocht er een partij langskomen die beter of sneller levert dan jij, dan gaat ('tjop!') zo je hoofd op het hakblok! Had je maar efficiënter en doelgerichter moeten werken. Maar er zijn meer invalshoeken mogelijk. Welkom bij deel twee van onze serie over organisatiestrijd!

Uitgangspunt van de theorie van vandaag is dat je in een organisatie twee typen kapitaal kunt onderscheiden: het vermogen ideeën te genereren en het kennis hebben van procedures. De mensen met ideeën, de creatieven, zorgen voor vuur en leven. De mensen van de procedures weten hoe je dingen voor elkaar krijgt en op welk moment je 'op welke knop moet drukken'. Creatieven en procedurelen zijn dus complementair. Ze hebben elkaar nodig. Zet ze bij elkaar en je hebt ontwikkeling en dynamiek. Althans, in theorie.

De praktijk is uiteraard anders. De samenwerking is allesbehalve harmonisch. Onder alle schone samenwerkingsschijn voelen creatieven en procedurelen diepe minachting voor elkaar. Ze zijn elkaars natuurlijke vijanden. De procedurelen zijn levende doden, meent de creatief, reactieve reactionairen die hun macht ontlelen aan kennis

van de regeltjes en 'hoe het hoort'. Ze brengen zelf niets voort, maar oefenen hun macht uit door continu het scheppingsproces te frustreren door met hun zielige procedures te zwaaien, want daaraan ontlelen die zielenpoten hun identiteit. Het is alles wat ze kunnen.

Op hun beurt verfoeien de procedurelen de creatieven, dat arrogante, losbandige volkje, dat zelden presteert – en als het dat wel doet, stevast te laat levert of met iets komt waarop niemand zit te wachten. Ze in een reservaat stoppen en daar lekker ongestoord laten rotzooien, is echter ook geen optie. De procedureel begrijpt namelijk instinctief dat de ideeën van creatieven bedreigend zijn voor de stabiliteit. Voorspelbaarheid en beheersbaarheid zijn belangrijke pijlers onder moderne organisaties. Creatieven gaan daartegenin. Ze zagen continu de tak door waarop ze zelf zitten – en vinden dat, stuitend naïef, nog prachtig ook.

Hoewel creatieven en procedurelen beseffen dat ze elkaar nodig hebben om iets tot stand te brengen, zal de samenwerking altijd ongemakkelijk blijven. Daarbij komt nog dat procedurelen weten dat hun machtsbasis wankel is. Kennis over procedures is gemakkelijk te krijgen – zelfs voor creatieven. Creativiteit daarentegen is een genade. Het is niet te koop. In de organisatiehiërarchie staan creatieven vaak lager, maar dat komt alleen doordat de procedurelen dat zo geregeld hebben. De creatieven zijn machteloze meesters, de procedurelen machtige slaven. En het is hun beider lot dat ze voor eeuwig tot elkaar veroordeeld zijn.

Menno de Bree

→ Menno de Bree is filosoof, woont in Groningen en schrijft over de hobbels van het dagelijks leven.
menno.de.bree@fd.nl

ILLUSTRATIE: SEB JARNOT VIA UNIT

Ze frustreren continu het scheppingsproces door met hun zielige procedures te zwaaien